

Standpunkt

Hva er viktig å huske på for fastsettelse av standpunktkarakterer?

Relevant for skoleeiere, ledere og ansatte i grunnskoler og videregående skoler

Statsforvalteren i Agder

27.04.2026

Hva må elevene vite før de får standpunktkarakterer?

- at de kan be om skriftlig begrunnelse
- at de kan klage på fastsettelsen av standpunktkarakteren i fag, men ikke på karakteren
- at de kan klage på standpunktkarakteren i orden og i oppførsel
- at klagen må være skriftlig, og signeres av eleven eller foresatte
- at det må gå frem av klagen hva det klages på
- at klagen bør inneholde en begrunnelse for hvorfor de mener reglene om fastsettelse av standpunktkarakteren i faget ikke er fulgt
- at fristen for å klage er 10 kalenderdager, ikke virkedager
- at Statsforvalteren ikke kan endre karakterer i fag
- at Statsforvalteren kan avvise klagen

Hva må skolene/kommunene/fylkeskommunen vite?

- at en standpunktkarakter er et vedtak
- at elevene kan be om skriftlig begrunnelse
- at elevene kan klage på fastsettelsen av standpunktkarakteren i fag, men ikke på karakteren
- at elevene kan klage på standpunktkarakteren i orden og oppførsel
- at dere kan endre til gunst for eleven
- at statsforvalteren er klageinstans for klager på fastsetting av standpunktkarakterer i fag, IV og i orden og oppførsel
- hva som skal sendes inn til oss og hvordan
- hvem som har riktig tilgang i Altinn for å sende inn klagene
- at eleven/foresatte skal ha kopi at det som sendes til oss

[Altinn - Klage på standpunktkarakter](#)

Når eleven klager

Skolen kan omgjøre sitt vedtak *til gunst* for eleven

Omgjøring betyr at skolen må fatte et nytt vedtak.
Det nye vedtaket har klageadgang

Om skolen ikke fatter nytt vedtak til gunst for eleven, skal klagen oversendes til oss

Veileder - Udir

Faglærer skal ikke begrunne karakteren/elevens faglige nivå.

En begrunnelse for hvordan kravene til fastsetting av karakteren til den enkelte elev er fulgt, er normalt tilstrekkelig

Statsforvalteren må selv vurdere hvor mye informasjon de trenger fra faglærers begrunnelse

Statsforvalteren må på bakgrunn av faglærers redegjørelse, ta stilling til om det er gjort en vurdering av elevens samla kompetanse, i tråd med kravene i regelverket.

Statsforvalteren skal foreta en skjønnsmessig helhetsvurdering av om fastsetting av standpunktkarakteren er i samsvar med regelverket på bakgrunn av klagen, faglærers begrunnelse og uttalelse fra skolen.

Veilederen – Udir forts.

Så sent som mulig:

Hvis eleven ikke skal opp til eksamen i faget, vil det ikke være «så seint som mogleg» å fastsette karakteren en måned før opplæringen avsluttes.

I fag der eleven **har vært oppe til eksamen** skal karakteren etter fjerde ledd fastsettes **senest dagen før sensur**.

For **ikke-skriftlig eksamen** vil dette være **dagen før eksamen gjennomføres**.

For **skriftlig eksamen** vil dette være **dagen før eksamenskarakteren gjøres kjent for eleven**.

Veilederen – Udir - IV

Skolen skal redegjøre for at saksbehandlingen har vært korrekt.

Det vil si at vedtaket om IV følger reglene i opplæringsforskriften, og at varsel om vedtaket er gitt etter opplæringsforskriften § 9-7.

Statsforvalteren skal vurdere om reglene i opplæringsforskriften ble fulgt da vedtak om IV ble fattet.

Det vil si at det er gitt varsel om vedtaket og at faglærers begrunnelse enten viser til at det ikke foreligger tilstrekkelig grunnlag for vurdering, eller at fraværs grensen er overskredet.

Når vi opphever – vedtak om tallkarakter

Når vi opphever enkeltvedtaket om tallkarakter og sender saken tilbake til skolen for ny behandling, kan skolen

- la karakteren bli stående
- sette karakteren opp
- sette karakteren ned

Disse resultatene er uttømmende og innebærer at **skolen ikke kan sette IV** for eleven i den nye vurderingen

Avgjørelsen er endelig, og det er **ikke mulig å klage på nytt**. Eleven kan dermed **ikke kreve begrunnelse for nytt vedtak om standpunktkarakter**

Når vi opphever - IV

Når vi opphever enkeltvedtaket om IV og sender saken tilbake til skolen for ny behandling kan skolen

- la vedtaket om IV bli stående, enten på samme grunnlag eller på nytt grunnlag
- fastsette en tallkarakter i faget

Dersom statsforvalteren opphever vedtak om IV fordi eleven ikke er varslet i tråd med opplæringsforskriften § 9-7, skal skolen fastsette en tallkarakter for eleven.

Hvis det fastsettes en tallkarakter, eller vedtak om IV gjøres på et annet grunnlag enn det opprinnelige vedtaket, **kan eleven klage** på den nye avgjørelsen. **Da gjelder også opplæringsforskriften § 10-3 om rett til begrunnelse**

Når vi setter ny karakter for eleven – orden/oppførsel

Hvis vi mener at reglene ikke er fulgt, skal vi sette **ny karakter** for eleven

Vi kan justere karakteren **opp eller ned**

Vi skal begrunne hvorfor vi mener at reglene er brutt

Statsforvalterens vedtak er endelig, og kan ikke klages på

Hva ser vi i klagene som kommer inn til oss?

Eleven/foresatte er overrasket over standpunktvurderingen i faget

Manglende beskrivelse av samlet kompetanse i faglærers redegjørelse

Oppramsing av prøver og karakterer

Fravær og oppførsel som del av redegjørelsen fra faglærer

Ikke overordnet blikk, men gjennomgang av kompetansemål og matematisk gjennomsnitt

Rektor skriver at de har fulgt regelverket, men begrunner ikke

Skolens uttalelse

- Uttalelse om saksbehandlingen
 - en kort beskrivelse av skolens prosedyrer for fastsetting av standpunktkarakterer.
 - tidspunktet for når den påklagede standpunktkarakteren ble fastsatt.
 - datoen for en eventuell eksamen i faget.
- Bekrefte at faglærers begrunnelse oppfyller kravene til fastsettelse av standpunktkarakter i faget. Det vil si at skolen har gjennomgått og kvalitetssikret faglærers uttalelse.
- Vise til at de har gitt eleven en generell veiledning/gjennomgang av kompetansemålene i læreplanen som typisk gjøres tidlig i skoleåret.

Til slutt

Vi minner om at det er viktig å få med seg oppdateringer som vi legger på vår nettside i tillegg til nyhetsvarsel på nytt fra Utdanningsdirektoratet.

[Meld deg på nyhetsvarsel | udir.no](https://udir.no)

[Abonnement | Statsforvalteren i Agder](#)

Ta kontakt med oss dersom det skulle være noe som er uklart.

Standpunkt – fastsettelse, IV, orden og oppførsel

Regelverket og relevante lenker

[Behandling av klager på standpunktkarakterer i fag | udir.no](#)

[Veiledning - klagebehandling ved klage på fastsetting av standpunktkarakter i fag | Statsforvalteren i Agder](#)

[Standpunktvurdering | udir.no](#)

[§ 9-15 Sluttvurdering i fag | udir.no](#)

[§ 9-16 Standpunktkarakterer i fag | udir.no](#)

[§ 9-17 Standpunktkarakterer i orden og i oppførsel | udir.no](#)

[Forskrift om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa \(opplæringsforskrifta\) | udir.no](#)

[Forskrift til privatskolelova \(privatskoleforskrifta\) | udir.no](#)

[§ 10-4 Klage på fastsetjing av standpunktkarakter i fag | udir.no](#)

[§ 10-5 Klage på vedtak om ikkje å fastsetje standpunktkarakter i fag | udir.no](#)

[§ 10-6 Klage på standpunktkarakter i orden og i oppførsel | udir.no](#)

[Læringspodden - Universitetet i Agder](#)